

BELEIDSREGEL WINDMOLENOPSTELLING GEMEENTE EMMEN

maart 2012

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Emmen

Overwegende dat:

de gemeente heeft besloten tot het realiseren van windenergie binnen haar gemeentegrenzen;

windenergie een bijdrage zal leveren aan het klimaatbeleid van de gemeente en tevens aan de toekomstige beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie voor de samenleving van Emmen;

het gewenst is duidelijkheid te geven over het gemeentelijke beleid met betrekking tot de plaatsing van windmolens;

de te ontwikkelen windmolenopstelling in de gemeente het landschapsbeeld zal gaan veranderen;

dit leidt tot een beïnvloeding van de ruimtelijke/landschappelijke kwaliteit en dat hierbij gewenst dat de windmolenopstelling zich voegt naar de ruimtelijke/ landschappelijke waarden, zoals vastgelegd in de Ruimtelijke Waardenkaart, en hieraan een extra dimensie zal geven;

het noodzakelijk wordt geacht, dat uit en gedurende de exploitatie van de windmolenopstelling een financiële bijdrage wordt geleverd aan de realisatie van gebiedsontwikkeling op het gebied van natuur-, recreatie- en/of landschapsontwikkeling, dan wel aan projecten die de leefbaarheid van de dorpen en het landelijk gebied versterken;

het wenselijk is om de wijze waarop het beleid met betrekking tot windmolens door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Emmen wordt ingevuld, vast te leggen in een beleidsregel;

deze beleidsregel aangeeft, wanneer het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Emmen zal overwegen om gebruik te maken van de bevoegdheid tot verlenen van een omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een windmolenpark;

de raad van de gemeente Emmen de mogelijkheden voor windenergie wil stimuleren (besluit Energie en Klimaatbeleidsplan aangevuld met aangenomen amendement ten aanzien van windenergie) 26 januari 2006)

BESLUITEN:

Vast te stellen de navolgende beleidsregel **“Beleidsregel windmolenopstelling gemeente Emmen”**

DEEL I: DE BELEIDSREGEL

1. Inleiding

Het beleidsdocument is opgebouwd uit twee delen

Deel I: bevat de voorwaarden voor de realisatie van windenergie. Dit deel geeft weer aan welke algemene voorwaarden een verzoek tot vaststelling van een bestemmingsplan of structuurvisie moet voldoen.

Deel II: bevat een toelichting op de inhoudelijke invulling van de voorwaarden.

De twee onderdelen zijn gelijkwaardig en moeten in samenhang gelezen worden.

1.1. Beleidskaders

De beleidsontwikkelingen op Rijksniveau hebben geleid tot een verhoging van de interesse van de initiatiefnemers voor de windenergieprojecten.

Om als gemeente deze initiatieven goed te kunnen beoordelen is een duidelijk beleidskader nodig dat aangeeft aan welke randvoorwaarden een initiatief moet voldoen om de gemeente te doen besluiten tot het geven van medewerking aan de realisatie daarvan.

Het algemene beleidskader van de uitgangspunten van het windenergiebeleid van de gemeente Emmen zijn neergelegd in de Structuurvisie 2020. Deze uitgangspunten behoeven verdere detaillering om als afwegingskader te kunnen dienen voor de beoordeling van initiatieven voor windenergieprojecten.

Daarnaast moeten de initiatieven voldoen aan de wensen en eisen die de provinciale Omgevingsvisie Drenthe stelt aan de realisatie van windenergie.

In de Omgevingsvisie stellen de Provinciale Staten voor de realisatie van windenergieprojecten de volgende randvoorwaarden:

- Het vermogen van een windmolen dient ten minste 3 MW te bedragen;
- Solitaire windmolens zijn niet toegestaan. Molens dienen ten minste in een cluster van 5 te worden gerealiseerd;
- Windmolens worden in LOFAR-zone 1 uitgesloten en mogen in LOFAR-zone 2 het LOFAR-project niet hinderen;
- Er dient rekening te worden gehouden met laagvliegroutes;
- Er dient aan de natuur- en milieuwetgeving worden voldaan (o.a. Natura 2000, rode lijstsoorten, geluid, veiligheid);
- De kernkwaliteiten van het gebied dienen zoveel als mogelijk behouden te blijven.

Daarnaast merken de Staten in de omgevingsvisie het volgende op: 'Wij stimuleren daarbij c.q. vragen initiatiefnemers te werken met organisatievormen waarin ook bewoners (kunnen) participeren. Ook zien wij de ontwikkeling van een windenergieproject door de landbouwsector als een kansrijke tweede tak'

1.2. Beleidsregel

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Emmen heeft ervoor gekozen om met betrekking tot het ruimtelijke en economische beleid voor het plaatsen windmolens, een beleidsregel vast te stellen.¹

De onderhavige beleidsregel geeft verdere invulling aan de randvoorwaarden genoemd in de Structuurvisie en legt het beleid van de gemeente Emmen vast met betrekking tot realisatie van windenergie.

De beleidsregel is ontwikkeld ten behoeve van het uitoefenen van de bevoegdheid tot het verlenen van de omgevingsvergunning door het College van Burgemeester en Wethouders. Hierin geeft de gemeenteraad van Emmen aan wanneer zij zullen overwegen om gebruik te maken van deze bevoegdheid ten behoeve van de realisatie van een windmolenopstelling.

De hoofdpunten van dit beleid zijn de volgende:

- a. de windmolenopstelling wordt toegestaan als de opstelling een bijdrage levert aan de ruimtelijke, maatschappelijke en economische versterking van het gebied en hierdoor de leefbaarheid bevordert van het landelijk gebied.
- b. de windmolenopstelling wordt toegestaan als deze aansluit op de aanwezige landschapselementen en bestaande ruimtelijke waarden of als de windmolenopstelling een geheel nieuw type landschappelijke identiteit (energielandschap) creëert.

1.3. Juridische status van de beleidsregel

Doel van de beleidsregel

De beleidsregel geeft voor alle betrokkenen inzicht in de besluitvorming. Is de beleidsregel vastgesteld en bekend gemaakt, dan geeft het document inzicht aan derden over het gemeentelijk beleid en kunnen initiatiefnemers daaraan ontleen aan welke voorwaarden ontwikkelingen dienen te voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen. Afwijken is alleen gemotiveerd mogelijk. De beleidsregel heeft geen algemeen verbindende werking.

Afwijking van de beleidsregel

In bijzondere situaties kan het voorkomen dat afwijking van de beleidsregel wenselijk is. Als een dergelijke situatie zich voordoet, moet per geval worden bekeken of de belangen voldoende zijn afgewogen. Een afwijking van de beleidsregel is alleen gerechtvaardigd in bijzondere omstandigheden. Er moet altijd een deugdelijke belangenafweging worden gemaakt om vast te kunnen stellen of sprake is van bijzondere omstandigheden.

Inspraak en vaststellen van beleidsregel

Deze procedure is gestart door de ontwerp beleidsregel vanaf 30 november 2011 gedurende 6 weken ter inzage te leggen. Waarbij de mogelijkheid is geboden om gedurende deze termijn inspraakreacties

¹ Onder beleidsregel wordt verstaan: een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, over de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan. Op grond van artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) heeft de gemeente de bevoegdheid (niet de verplichting) om beleidsregel vast te stellen.

schriftelijk in te dienen. Kennisgeving van de ter inzage legging vond vooraf plaats in het huis-aan-huisblad (pagina IN Emmen).

Inwerking treden van de beleidsregel

De beleidsregel treedt de dag na de bekendmaking in werking. Op grond van artikel 8:2 juncto 7:1 Awb is een beleidsregel niet vatbaar voor bezwaar en beroep.

2. Doel van de beleidsregel

Met deze beleidsregel wil het College van Burgemeester en Wethouders aangeven op welke wijze zij het realiseren van een windmolenopstelling toelaat op het grondgebied van de gemeente Emmen en omgaat met de uitgangspunten zoals die in het Omgevingsplan provincie Drenthe zijn geformuleerd met betrekking tot het windmolenbeleid.

Indien niet voldaan is aan deze beleidsregel zal het College overwegen om niet mee te werken aan het ingediende initiatief.

3. Begripsomschrijvingen

Gebiedsgebonden projecten: projecten gericht op het behoud en versterking van de gebiedseigen kwaliteit van het gebied en haar omgeving waar een nieuwe windmolenopstelling wordt gerealiseerd.

Landschapseenheden: aaneengesloten gebied bestaande uit onderling nauw samenhangende gebiedseigen landschapselementen welke als één geheel worden waargenomen.

Landschapsplan: het plan geeft een visie op hoe de windmolenopstelling een nieuw energielandschap kan vormen of hoe de windmolenopstelling aansluit op de aanwezige landschapselementen en bestaande ruimtelijke waarden met inachtneming van de inzichten van het landschappelijke beleid van de gemeente Emmen neergelegd, in de Ruimtelijke Waardenkaart Emmen.

Projectplan: het plan dat uitsluitel geeft over de toepassing van de wettelijke eisen en aan, volgens deze beleidsregel, nader gestelde eisen aan een nieuwe windmolenopstelling, het landschapsplan en de gebiedsgebonden bijdrage.

Windmolen: een turbine, voorzien van wieken, geplaatst op een hoge mast, waarmee de bewegingsenergie van de lucht (wind) wordt omgezet in rotatie-energie voor het opwekken van elektriciteit.

Windmolenopstelling: de eenheid van een bij elkaar horende verzameling windmolens van gelijke afmeting en geplaatst op de bij deze verzameling behorende onderlinge technische afstand tussen de windmolens, die bepalend is voor een optimale windvang van de molens.

Zoekgebied: het gebied waar conform De Omgevingsvisie van de provincie Drenthe en het gemeentelijke ruimtelijk beleid windmolenopstellingen gerealiseerd zouden kunnen worden.

Het verzoek om medewerking: het verzoek om de omgevingsvergunning

4. Aanvaardbaarheid van het verzoek (formele voorwaarden)

4.1. Het verzoek voor het realiseren van een windmolenopstelling wordt alleen in behandeling genomen:

- a. als daartoe een projectplan als bedoeld in artikel 5 bij de gemeente is ingediend;
- b. als een financiële of andere bijdrage aan gebiedsgebonden projecten (gebiedsontwikkeling) in het gebied van de opstelling, of directe omgeving ervan, geleverd wordt als bedoeld in artikel 6;
- c. als in het projectplan een landschapsplan en beeldkwaliteitplan aanwezig zijn conform artikel 5 en conform de inhoudelijke eisen opgenomen in de toelichting;
- d. als een businessplan wordt overlegd, voor de windmolenopstelling, waarvan gebiedsgebonden projecten onderdeel uitmaken en waarin de functionele en financiële relatie met gebiedsontwikkeling wordt beschreven conform artikel 5 en conform de inhoudelijke eisen opgenomen in de toelichting;

4.2. Een windmolenopstelling wordt alleen toegestaan in het zoekgebied zoals aangegeven in de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe.

5. Het projectplan

5.1. Medewerking aan de uitvoering van een windmolenopstelling gebeurt op basis van een projectplan dat door de initiatiefnemer bij het College van B en W is ingediend.

5.2. Het projectplan moet ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- a. de omvang van de opstelling
- b. het landschapsplan
- c. de overeenkomst betreffende de bijdrage aan gebiedsontwikkeling
- d. het businessplan voor de windmolenopstelling en de samenhangende gebiedsontwikkeling

6. Gebiedsontwikkeling en financiële bijdrage

6.1. Een verzoek tot medewerking aan een windmolenopstelling wordt alleen in behandeling genomen als de combinatie met gebiedsontwikkeling is aangetoond.

6.2. De gebiedsontwikkeling moet in onderlinge samenspraak tussen initiatiefnemer, gemeente, maatschappelijke organisaties, erkende overlegpartners en omwonenden in het gebied worden vastgesteld alvorens tot de realisatie van de windmolenopstelling kan worden overgegaan.

6.3. Uit en gedurende de exploitatie van de windmolenopstelling dient een financiële of andere bijdrage aan gebiedsgebonden projecten in het gebied van de opstelling of directe omgeving ervan te worden geleverd.

6.4. De afspraken over de omvang, aanwijzing en verdeling van de bestedingsgronden/doelen van de middelen en de wijze van uitvoering en organisatie van de vereiste gebiedsgebonden bijdrage gedurende de exploitatie van de windmolens, dienen te worden vastgelegd in een rechtsgeldige, bindende overeenkomst met de gemeente.

6.5. Bij de beoordeling van de initiatieven en bij het nemen van het besluit tot medewerking, zal de gebiedsontwikkeling tot de zwaarste afwegingscriteria worden gerekend. In het geval waarin gemeentelijke gronden in aanmerking komen voor het plaatsen van windmolens, kan voor de verhuur/verpachting van gronden een selectie volgens criteria plaatshebben voor de ingebruikgeving

6.6. Onder “gebiedsontwikkeling” worden projecten verstaan op het gebied van:

- a. versterking en verbetering van de leefbaarheid van het landelijk gebied;
- b. versterking en verbetering van de leefbaarheid van de dorpen;
- c. versterking en verduurzaming van de landbouw (zo mogelijk van de glastuinbouw in het bijzonder);
- d. recreatieontwikkeling;
- e. landschapsbehoud en -ontwikkeling;
- f. natuurbehoud en -ontwikkeling;
- g. in overleg tussen de exploitant en de gemeente nader te bepalen, aan het gebied van de opstelling gelieerde, projecten die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en economische versterking van het gebied;.
- h. het creëren van werkgelegenheid.

6.7. De gebiedsontwikkeling moet passen binnen/voldoen aan het Gebiedsontwikkelingsprogramma opgesteld voor het gebied waar de windmolenopstelling wordt gerealiseerd. Dit programma wordt opgesteld na het vaststellen van onderhavige beleidsregel.

7. Bewonersparticipatie

7.1. De initiatiefnemer en de gemeente betrekken de omwonenden bij de verkenning en planvorming op de onderdelen:

- ruimtelijke/landschappelijke ontwerp en inpassing
- gebiedsontwikkeling
- financiële/fiscale /organisatorische participatiemogelijkheden

7.2. De initiatiefnemer biedt de mogelijkheid aan omwonenden en bewoners van Emmen voor financiële participatie in het project.

8. Ruimtelijke voorwaarden/kaders plaatsen windmolenopstelling

8.1. Een windmolenopstelling kan worden geplaatst daar waar voldaan wordt aan eisen van het rijks- en provinciaal beleid en de wet- en regelgeving met betrekking tot onder andere de natuur, veiligheid, hoogtebeperkingen als gevolg van luchtvaart, geluid en slagschaduw.

8.2. Een windmolenopstelling dient bij te dragen aan de realisatie van een nieuw energielandschap met in acht neming van de inzichten van het landschappelijke beleid van de gemeente Emmen neergelegd in de Ruimtelijke Waardenkaart Emmen.

8.3. Een windmolenopstelling is niet toegestaan in:

- a. de (toekomstige) woongebieden;

b. het Natura 2000 gebied Bargerveen of in de directe nabijheid daarvan;

c. gebieden met laagvliegroutes;

d. gebieden die door andere beleidskaders zijn aangeduid als beschermde gebieden (zoals cultuurhistorie, natuur).

8.4. Windmolens zijn alleen toegestaan binnen een windmolenopstelling. Solitaire windturbines of kleinschalige parken zullen niet worden toegestaan.

8.5. De windmolenopstelling moet passen binnen de kaders van de Structuurvisie windmolenopstelling van de gemeente Emmen. Deze structuurvisie wordt opgesteld na het vaststellen van de onderhavige beleidsregel.

9. Inwerkingtreding/overgangsbepaling

Deze beleidsregel treedt in werking op

10. Citeerartikel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als "Beleidsregel windmolenopstelling gemeente Emmen".

Aldus besloten in de vergadering van het College van Burgemeester en Wethouders de gemeente Emmen van

DEEL II. TOELICHTING OP DE BELEIDSREGEL

1. Beleidskaders

Gemeentelijk

In januari 2006 heeft de raad van de gemeente Emmen een amendement aangenomen op het voorgestelde Energie en klimaatbeleidsplan en besloten:

Als gemeente het initiatief te nemen tot onderzoek en het stimuleren van de mogelijkheden voor windenergie, in het bijzonder voor wat betreft het plaatsen van grote windturbines. Hierbij de samenwerking en afstemming te zoeken met marktpartijen en de provincie Drenthe. Dit besluit is 'meegenomen' in de discussie over de structuurvisie.

In de Structuurvisie 2020 'Veelzijdigheid troef' is met betrekking tot windmolens het volgende opgenomen: *"Windenergie wordt alleen onder strikte, nog te ontwikkelen randvoorwaarden toelaatbaar geacht in De Monden en eventueel langs de oostgrens van de gemeente met Duitsland. Deze randvoorwaarden moeten worden uitgewerkt als waarborg voor de maatschappelijke en landschappelijke inpassing. Een aantal gebieden in Emmen is kwetsbaar voor windturbines, zoals het Natura 2000 hoogveenreservaat Bargerveen. Gezien de mogelijke hinder voor bewoners en de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten van het landschap wordt hier alleen onder strenge randvoorwaarden op ingezet."*

In de Milieuagenda 2009-2012 van de gemeente Emmen zijn de volgende klimaatdoelstellingen opgenomen:

- a. in 2020, in vergelijking met 1995, 10% van de gebruikte energie afkomstig te laten zijn van duurzame energie, en
- b. de emissie van CO₂ in 2010 met 6% te verminderen ten opzichte van 2000.

Daarnaast heeft de gemeenteraad bij de bespreking van de Kadernota 2008 uitgesproken er naar te streven dat de gemeente Emmen in 2020 een klimaat neutrale gemeente is. In de, op 10 mei 2011, door het College met de gemeenteraad, in opiniërende zin, besproken Energienota is dit genuanceerd naar een streven om in 2050 CO₂ neutraal te zijn. Voor het realiseren van deze doelstelling is het plaatsen van 60 MW windenergie een van de 5 belangrijkste opgaven.

Emmen wil inzetten op een schone, betrouwbare en betaalbare energievoorziening voor de korte termijn, maar ook voor komende generaties. Dit vraagt een actief beleid van de gemeente en in dit kader past het investeren in beleidskaders en daarmee samenhangende uitvoeringsprogramma's die de realisatie van duurzame energieprojecten mogelijk maken. Windenergie is een prioritair spoor voor de gemeente om haar klimaatdoelstellingen te realiseren. Onderhavige Beleidsregel Windmolenopstelling gemeente Emmen legt het gemeentelijk beleid vast om de realisatie van windenergie binnen onze gemeente mogelijk te maken.

Voor het aspect landschappelijke inpassing, c.q. ruimtelijke kwaliteit en identiteit, met betrekking tot de gewenste windmolenopstelling is de Ruimtelijke Waardenkaart Emmen (RWK; vastgesteld 29 september 2011) het vigerende beleidskader. Het landschappelijk beleidskader is opgesteld als onderdeel van het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie 2020; allereerst ten behoeve van de Nota van Uitgangpunten voor de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. De RWK heeft als doel ruimtelijke ontwikkelingen in en om Emmen zodanig te regisseren dat het landschap van Emmen zijn aantrekkelijkheid behoudt en daar waar mogelijk nieuwe kwaliteiten ontwikkelt. Enerzijds dient de kaart kwaliteiten te borgen, anderzijds dient de kaart gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Door de onderlinge samenhang tussen landschap en cultuurhistorie zichtbaar te maken en de ruimtelijke waarden in het landschap vast te leggen, vormt de RWK ten aanzien van

deze aspecten de beleidsmatige onderlegger voor ruimtelijke visies en plannen binnen de gemeente Emmen.

Provinciaal

De provincie is verantwoordelijk voor het ruimtelijk kader voor de realisatie van windenergie binnen de provincie Drenthe. In de Provinciale Omgevingsvisie 2010 heeft de provincie een zoekgebied Windenergie aangewezen (Fig1)

Fig.1

In samenspraak met de vier betrokken gemeenten en de provincie Drenthe wordt een Gebiedsvisie Windenergie Drenthe ontwikkeld. De gebiedsvisie geeft richting aan de windmolenontwikkeling die de provincie voorstaat binnen de provincie Drenthe. De randvoorwaarden zoals opgenomen in de Omgevingsvisie worden hierin uitgewerkt

In overleg met het Rijk heeft de provincie als ambitie voor windenergie aangegeven 200-280 MW opgesteld vermogen te realiseren in Drenthe

De provincie vindt windmolens dominante landschapselementen, die niet overal neergezet kunnen worden. Kernkwaliteiten moeten zoveel als mogelijk behouden worden. De Beleidsregel van de gemeente Emmen gaat verder. In de beleidsregel worden windmolens uitgesloten op plekken die zijn aangemerkt als kernkwaliteit voor landschap, natuur en cultuurhistorie.

Uit het onderzoek **“WINDENERGIE IN EMMEN? Kansen en belemmeringen die een rol spelen bij eventuele implementatie van windturbines op het grondgebied van de gemeente Emmen.”** (juni 2010), uitgevoerd in samenwerking met de provincie Drenthe, blijkt dat binnen de provincie gedeelten van Emmen mogelijk geschikt zijn voor de plaatsing van windmolens. Het deel van de gemeente aan de oostkant voldoet het beste aan de gestelde criteria. Het gebied beschikt over enkele grote industrieterreinen, over glastuinbouwcomplexen en (energie)infrastructuur, waarbij aangesloten kan worden. Het onderzoek diende rekening te houden met een windmolenopstelling van 60 MW vermogen.

Landelijk

De laatste jaren is de aandacht voor klimaatverandering en duurzaamheid sterk toegenomen. Zowel vanuit de EU als het Rijk zijn doelstellingen geformuleerd om de CO₂-uitstoot te verminderen en het aandeel duurzame energie te vergroten. Het Rijk streeft naar een verhoging van het aandeel duurzame energie tot 14 procent in 2020 en naar een reductie van 20% kooldioxide. Voor 2010 kreeg Nederland bovendien de EU-doelstelling opgelegd om 9 procent van de elektriciteitsbehoefte uit duurzame bronnen op te wekken.

In de conceptnota 'Ruimtelijke perspectief windenergie op land' presenteerde het toenmalige ministerie van VROM de resultaten van de ruimtelijke verkenning naar doorgroeimogelijkheden van wind op land naar 6000 MW. De Veenkoloniën werden daarbij aangewezen als zoekgebied voor concentratie van windturbines. De voorstellen zijn door het huidige Ministerie van Infrastructuur en Milieu meegenomen in de ontwikkeling van de Structuurvisie van het rijk voor de ruimtelijke ontwikkeling van ons land in de komende decennia.

In de zomer van 2011 presenteerde het Ministerie van Infrastructuur en Milieu de Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Er wordt geconstateerd dat de vraag naar energie, met de economie zal blijven groeien. De keuze wordt gemaakt dat er voldoende ruimte gereserveerd moet worden/zijn om duurzame energiebronnen, als ondermeer windenergie, te kunnen accommoderen. Het aandeel duurzame energiebronnen in de energievoorziening moet omhoog, wat betekent dat voor deze bronnen veel ruimte nodig zal zijn. Het veenkoloniale gebied van Drenthe/Groningen is daarbij één van de voorkeursgebieden om grootschalig windenergie (windparken van 100 MW of meer vermogen) op te wekken. Rijk en betrokken provincies zullen de benodigde ruimte hiervoor aanwijzen. Gelijktijdig zal de energie-infrastructuur meer geschikt gemaakt worden voor decentrale opwekking en distributie van elektriciteit. De ambitie van het rijk is om samen met de provincies een doorgroei van windenergie op land mogelijk te maken naar minimaal 6000 MW per 2020. In de Structuurvisie Wind op Land zal het rijk, na consultatie van lagere overheden, de markt en maatschappelijke organisaties, haar ruimtelijk beleid voor de realisatie van de opgaaf voor windenergie vormgeven.

2. Doel van de beleidsregel

Het college van B&W van de gemeente Emmen bevordert actief dat er in de gemeente windenergie tot ontwikkeling wordt gebracht. Het ontwikkelen van een windmolenopstelling is een grootschalige opgaaf die een grote impact heeft op de omgeving en de samenleving. Daarom is het van groot belang dat een zorgvuldig besluitvormingsproces wordt gevolgd, zodat met behoud van zoveel mogelijk draagvlak windenergie kan worden gerealiseerd.

Voor zorgvuldige besluitvorming over windenergie is het gewenst om eenduidige criteria en voorwaarden te formuleren, zodat de samenleving en initiatiefnemers op objectieve wijze bij de realisatie betrokken kunnen worden en tevens recht gedaan wordt aan algemene democratische grondbeginselen.

Het College van Burgemeester en Wethouders acht het wenselijk de realisatie van een windmolenopstelling te binden aan een aantal uitgangspunten en voorwaarden en deze vast te leggen in een beleidsregel "Beleidsregel Windmolenopstelling gemeente Emmen". De beleidsregel biedt de mogelijkheid om een integraal afwegingskader te stellen aan deze ontwikkeling.

In deze beleidsregel wordt het beleid van de gemeente geformuleerd met betrekking tot het plaatsen van windmolens. De optimale inpassing van de windmolens in het landschap en het aan het licht brengen van de kansen voor synergie vormen de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid. In de beleidsregel is aangegeven op welke wijze de gemeente omgaat met de uitgangspunten geformuleerd in de Provinciale Omgevingsvisie Drenthe met betrekking tot het windenergiebeleid en met de Gebiedsvisie Windenergie Drenthe. Daarnaast worden eigen gemeentelijke criteria opgesteld waaraan windmolenontwikkelingen dienen te worden getoetst.

Deze beleidsregel geeft een nadere uitwerking van het in het Omgevingsplan geformuleerde provinciaal beleid windmolens.

3. Windenergie als drager van de gebiedsontwikkeling

De gemeente Emmen wil dat bij de realisatie van windenergie de omgeving en het algemeen belang gebaat zijn.

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat de omgeving van een windmolenopstelling het meest van deze ontwikkeling kan profiteren als dat in het kader van gebiedsontwikkeling wordt gerealiseerd. Een dergelijke benadering is het meest kansrijk als in het gebied activiteiten aanwezig zijn die samen met de windmolens elkaar functioneel versterken.

Het streven van de gemeente is om met het ontwikkelen van windenergie de ruimtelijke en economische positie van het gebied te versterken. Deze versterking kan op verschillende manieren bereikt worden (niet limitatieve opsomming):

- de inkomsten gegenereerd door de windmolens kunnen worden ingezet om aan het tuinbouwgebied een impuls te geven door bv. vernieuwende initiatieven te ondersteunen;
- de inkomsten kunnen ook ingezet worden voor het realiseren van voorzieningen om op deze manier de leefbaarheid van het gebied te versterken.
- ondersteuning van innoverende agrarische projecten die buiten de normale agrarische bedrijfsvoering vallen en bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het betrokken gebied. Dit kunnen bijvoorbeeld projecten zijn op het gebied van innovatieve duurzame glastuinbouw, agrarisch natuurbeheer, agrobiodiversiteit, duurzame ontwikkeling, etc.;
- een geschikte vorm van opstelling van de windmolens kan de aanwezige toeristische objecten benadrukken en daardoor de aantrekkingskracht van de omgeving versterken;
- de energiewinning kan in een tijdslijn worden gezet en als educatief thema worden gepresenteerd: turf als energiebron (verleden), de gas- en oliewinning (heden) en windenergie (toekomst). Hierbij kan ook gedacht worden aan een fietsroute 'energielandschap': Schoonebeek, Veenpark, Windmolenopstelling;
- ruimtelijk zorgvuldig opgestelde windmolens kunnen een nieuwe impuls betekenen voor het (veenkoloniale) energielandschap van Emmen, hier nieuwe kwaliteiten aan toevoegen en nieuwe betekenis geven.

Naast de ruimtelijke en economische ontwikkelingen die verwacht worden door het realiseren van windenergie, vinden wij het ook belangrijk om voor de omwonenden de mogelijkheid te bieden om financieel in het windproject te participeren.

Omdat de windmolens onderdeel zullen vormen van het dagelijkse omgevingsbeeld van de omwonenden, vindt het College van Burgemeester en Wethouders dat zij betrokken moeten worden bij het ontwerpproces van de realisatie van het windmolenpark. Dit om de gelegenheid te geven aan de omwonenden om hun eigen wensen kenbaar te kunnen maken over de ruimtelijke inpassing en de vormen van gebiedsontwikkeling.

4. Zoekgebied

Ruimtelijk heeft het grootschalige veenkoloniaal gebied de beste eigenschappen voor het ontwikkelen van windmolenopstellingen: een robuuste maat en schaal van open ruimtes en robuuste lange lijnen, waaraan de windmolenopstelling gekoppeld kan worden.

In de overige gebieden is het uit landschappelijke overwegingen niet wenselijk windmolenopstellingen te realiseren. Dit om tweeërlei redenen:

- allereerst kennen deze gebieden een kleinere schaal en maat van open ruimten. De mogelijkheden om hier zichtbaar robuuste opstellingen te plaatsen in het open landschap is geringer dan in het grootschalige veenkoloniale gebied. Om deze reden is ook het zuidwestelijke veenkoloniale gebied uitgesloten als zoekgebied. Ook dit deelgebied mist de grote maat van open ruimten met lange zichtlijnen;

- een tweede criterium om deze gebieden uit te sluiten, is de aanwezigheid van overige energie-infrastructuur: hoogspanningsleidingen en olie wininstallaties en -leidingen. Deze hebben een zodanige impact op het landschap dat zij de gebieden waardoor zij aangelegd zijn in ruimtelijke zin domineren en voor een belangrijk deel het karakter ervan bepalen. Zij geven de gebieden een specifieke landschappelijke kwaliteit en identiteit. Zo wordt het landschap van het Holsloterdiep/Sleenerstroom bepaald door de hoogspanningslijn, en het landschap van Schoonebeek door de NAM- installaties. Beide zijn zeer specifieke uitingen van het Emmense energielandschap en zijn ontworpen als geheel autonome opstellingen, die door een bepaald gebied leiden. Toevoeging van een eveneens grootschalig infrastructureel werk, zoals een windmolenopstelling, kan leiden tot ongewenste ruimtelijke effecten als doorsnijding, versnippering en verrommeling van de ruimte, verlies van kwaliteit, maar ook van identiteit. Vandaar dat het gemeentelijk zoekgebied zich beperkt tot het gebied waar dergelijke concurrerende infrastructuur niet voorkomt.

NB: Extra aandacht verdient het grootschalig veengebied van De Monden, waar een hoogspanningslijn doorheen loopt. Dit gebied wordt niet op voorhand uitgesloten als zoekgebied voor een windmolenopstelling, vanwege uitgesproken ruimtelijke kwaliteiten van dit gebied: de grote openheid, maat en schaal, en de lange zichtlijnen, die het ook geschikt maken voor een windmolenopstelling. Interferentie met de hoogspanningsleiding kan in dit gebied echter leiden tot zeer ongunstige, rommelige landschappelijke effecten.

Dit betekent dat het noord- en zuidwestelijk deel van de gemeente - het beekdalgebied van de Sleenerstroom - en het zuidelijk deel van de gemeente – het zuidwestelijk veengebied en de randveenontginning van Schoonebeek en Nieuw Schoonebeek - niet in aanmerking komen voor de opstelling van windturbines. Rest het grootschalige gebied van de veenkoloniën in het oosten en noordoosten van de gemeente.

5. Specificaties voor het projectplan

Om te garanderen dat de ontwikkelingsdoelstelling voldoende gehaald wordt, moet initiatiefnemer of exploitant een projectplan bij de gemeente indienen. In dit plan worden de inhoudelijke zaken van het project uitgewerkt.

Voor zover het om detaillering, uitwerking en specificering gaat, biedt deze beleidsregel de mogelijkheid daarin mee te gaan. Het gevraagde detail- en uitwerkingsniveau van het projectplan wordt afgestemd op de fase van het proces.

Indien beleidsuitgangspunten achterhaald blijken te zijn, zal bijstelling van het beleid moeten plaatsvinden langs de gebruikelijke wegen.

Inhoud van het projectplan:

A. Technische gegevens

- a. de omvang van het vermogen en de wijze waarop dit berekend is;
- b. het type windmolens dat gebouwd wordt

Motivering

De technische gegevens zijn bepalend voor het rendement van de windmolens. Dit heeft directe invloed op de verwachte opbrengsten.

B. *Het landschapsplan*

Het landschapsplan dient rekening te houden met de ruimtelijke waarden en beleidsuitgangspunten vastgesteld in de Structuurvisie 2020 en de Ruimtelijke Waardenkaart van de gemeente Emmen. In de structuurvisie kiest Emmen voor het accentueren en uitbouwen van de bestaande karakteristieke waarden. Deze zijn kenmerkend voor de gemeente en bepalen gezamenlijk de ruimtelijke identiteit van de gemeente. Het is de opgave deze ruimtelijke kwaliteit verder te versterken. De gemeente Emmen zet daarbij in op het versterken van het landschap door het vrijwaren van de steilrand, het koesteren van de openheid, het vergroten van de herkenbaarheid van de kanalenstructuur, het herstellen van de beekdalen, het vergroten van het gebruik van de essen en bebossing van de Hondsrug.

Specifiek voor het landschap van het veen, het zoekgebied voor de windmolenopstelling in de gemeente Emmen, stelt de RWK voor:

- behoud van het stelsel van kanalen en wijken, de robuuste krachtig omzoomde ruimten en de essentiële lange zichtlijnen, waaronder het zicht op de steilrand, naast de restanten van het hoogveen en de bovenveencultures;
- versterken van de herkenbaarheid van de gelaagdheid van het landschap, van de monumentaliteit van de kanalen, de veenstromen Bargerbeek, Ellerbeek, Valtherdiep en Runde, en het industrieel verleden door herontwikkeling van industrieel erfgoed;
- (her)ontwikkelen van kanalen tot krachtige dragers en voorkanten, de achterkanten van de linten tot 'voorkanten van het landschap', en sterke randen en collectieve kwaliteiten voor de glastuinbouwgebieden;
- speciale aandacht te schenken aan de situering van bebouwing / objecten in de open ruimte en het tegengaan van verrommeling langs toegangswegen.

De nieuwe infrastructuur van een windmolenopstelling kan door het opdelen van de samenhangende robuuste landschappelijke eenheden van het veenkoloniale gebied, verrommeling veroorzaken. Dit verdient extra aandacht bij het landschapsonwerp.

In het landschapsplan wordt onderbouwing en motivatie gegeven ten aanzien van de wijze waarop de plaatsing van de nieuwe windmolenopstelling rekening houdt met de bovengenoemde beleidsuitgangspunten en bijdraagt aan:

- a. het realiseren van het windlandschap in Emmen,
- b. de versterking van de landschappelijke kwaliteit;
- c. het imago van Emmen als duurzame, ruimtelijke gemeente;
- d. een ruim, herkenbaar en eigen Emmens landschap.

Het landschapsplan maakt inzichtelijk hoe de opstelling in een eindsituatie:

- a. past in de specifieke landschapsstructuur van het veenlandschap;
- b. de specifieke landschapsstructuur van het veenlandschap versterkt;
- c. rekening houdt met de hoofdrichting van het landschap en de overgang(en) tussen landschapseenheden;
- d. rekening houdt met de beleving van de windmolens op de waarnemingslocaties van de bewoners en van passanten op de hoofdinfrastructuur;
- e. zich voldoende robuust manifesteert in het landschap qua omvang en opstellingsvorm;
- f. bijdraagt aan een eigen karakteristiek die verwijst naar de omgeving en de landschappelijke context door middel van de keuze van het type windmolen en de kleurstelling daarvan;
- g. voldoet aan de beeldkwaliteitseisen.

Het landschapsplan bestrijkt het gebied waarin de windmolenopstelling is gelegen en het gebied binnen een straal van 5 km rond de windmolenopstelling, gemeten vanaf de randen van de locatie.

Het landschapsplan laat de windmolenopstelling zien in verschillende situaties en opstellingen, vanuit een variatie aan perspectieven.

Beeldkwaliteitsplan

Het beeldkwaliteitsplan zal ingaan op de volgende aspecten:

- a. het aantal molens dat gebouwd zal worden;
- b. het opstellingsprincipe dat wordt gehanteerd;
- c. de afmetingen en het type windmolens;
- d. de afstanden tussen de molens;
- e. de ashoogte;
- f. de verhouding van ashoogte en rotordiameter;
- g. het aantal rotorbladen;
- h. de draaisnelheid en de draairichting van de rotor.

De gemeentelijke voorkeur gaat uit naar een minimale hoogte van 100 m, drie rotorbladen, een verhouding tussen de ashoogte en rotordiameter die zoveel mogelijk het ontwerpprincipe van de 'Gulden snede' benadert.

Voor de windmolenopstelling geldt als algemene eis dat de afzonderlijke windmolens: gelijke afmetingen, hetzelfde type en dezelfde kleurstelling hebben. Daarnaast moet de opstelling een herkenbaar opstellingsprincipe hanteren.

Met de windmolenopstelling wordt een verbetering/verbijzondering van de landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit nagestreefd. Tevens dient de realisering daarvan natuur- en milieudoelstellingen ten goede te komen.

Voor de windmolenopstelling gelden voorts de beeldkwaliteitseisen, die meer eenheid en kwaliteit in het landschap moeten waarborgen. Er moet sprake zijn van herkenbare opstellingen, voldoende onderlinge afstand tussen de opstellingen met een herkenbaar opstellingsprincipe (onder andere lijn, cluster, zwerm). Binnen de opstelling dienen zodanige afstanden tussen de windmolens in acht genomen te worden, dat sprake is van een strakke lijnvoering. Eenheid van type windmolen per opstelling en kleurstelling kan benut worden om een eigen karakteristiek te bereiken, die verwijst naar de omgeving en de landschappelijke context.

Motivering

De impact op ruimte en landschap is groot. Windmolens zijn op grote afstand zichtbaar en dit heeft als gevolg dat visuele interferentie kan optreden. Deze visuele interferentie kan het beoogde landschapsbeeld teniet doen.

De meeste aspecten van een windenergieopstelling zijn objectief meetbaar. Voor het landschap is dat nog niet ontwikkeld naar algemeen geldende en aanvaarde objectieve criteria voor de beoordeling van windenergie in het landschap. Daarom wordt in de algemene condities weergegeven waarop het College het landschapsontwerp voor een windmolenopstelling zal beoordelen. De opstelling draagt bij aan het imago van Emmen als duurzame ruime gemeente.

Maat en schaal van een windmolenopstelling zijn van dien aard dat de opstelling een eigenstandig, zelfstandig, element in het landschap vormt en zodanige afmetingen heeft, dat ze niet aansluit bij de

maat en schaal van bijvoorbeeld een boerderij, voedersilo, bomengroep of -rij, huizengroep of viaduct en deze ver overstijgt. Het maken van een landschapsplan voor een nieuwe windmolenopstelling is daarmee te vergelijken met het ontwerp voor een grootschalig infrastructureel element als een autosnelweg, spoorlijn etc.

Het landschapsplan geeft eveneens aan op welke wijze rekening is gehouden met de hoofdrichting van het landschap en de grenzen tussen de landschapseenheden, zoals overgang van bos, naar landbouwgronden, water, etc. Dit kan door de hoofdrichting en grenzen te volgen of deze bewust te confronteren met een andere richting, vlakopstelling of grensoverschrijding.

In verband met het streven naar meer eenheid en kwaliteit, moeten niet alleen eisen gesteld worden aan de windmolenopstelling, maar ook aan de windmolens. De door de vakwereld en bevolking algemeen geaccepteerde criteria die positief uitwerken op de beoordeling van de landschapskwaliteit van windmolens, hangen nauw samen met de afmetingen en vormgeving van de windmolens. Het gaat dan om de verhouding ashoogte en rotordiameter, draairichting, draaisnelheid, het aantal rotorbladen en de eventuele verschillen in afmetingen tussen nabijgelegen opstellingen. Dit betekent dat windmolenopstellingen, die voldoen aan de door de windenergiemarkt inmiddels ook algemeen gehanteerde maatvoering, de regels van het ontwerpprincipes van de "Gulden snede" zo dicht mogelijk benaderen, dat wil zeggen een verhouding die ligt nabij rotordiameter : ashoogte als 1 : 1,2. Deze beleidsregel gaat uit van een minimale ashoogte van ongeveer 100 m. Dit betekent een grotere energieopbrengst per windmolen ten opzichte van een windmolen met een lagere ashoogte. Bij een lagere ashoogte zijn relatief meer windmolens nodig om de wenselijke energieopbrengst te bereiken met diensteengevolge een grotere impact op het landschap.

In beginsel zijn de opstellingen overal toegestaan in het zoekgebied met uitzondering van de gebieden genoemd in art. 8.3. Dat laat onverlet dat er belemmeringen kunnen liggen op grond van specifieke wet- en regelgeving. Te denken valt in dit kader bijvoorbeeld aan archeologische belemmeringen, belemmeringen vanuit de luchtvaartregelgeving, natuurwetten etc.

De concrete locaties waar een windmolenopstelling kan worden gerealiseerd zullen worden geïdentificeerd en uitgewerkt in de Structuurvisie windenergie gemeente Emmen. Zie ook paragraaf 6.

Emmense energielandschap

Emmen kent een cultuurhistorisch rijk landschap met specifieke kenmerken en kwaliteiten dat het verdient om aandacht te krijgen en zorgvuldig mee om te gaan. Het landschap van Emmen kende en kent nog altijd een hoge dynamiek. Deze hoge dynamiek zal zich de komende decennia wellicht voortzetten onder andere onder invloed van klimaat-, water- en energiedoelstellingen. De wens om in Emmen een windmolenopstelling te realiseren is er hier een van.

De realisering van een windmolenopstelling in Emmen zal een nieuwe laag aan het landschap toevoegen en zal een volgende stap in het transformatieproces van het landschap van Emmen zijn. Denk aan de ontginning van het veen, het in cultuur brengen van de verveende gronden, de omvorming van landbouwgronden naar glastuinbouwgebieden, bedrijventerreinen, nieuwe landgoederen en de ontwikkeling van 'leisure'-gebieden, landschap- en natuurontwikkeling. De nieuwe laag in het landschap zal ruimtelijk en letterlijk uitstijgen boven het maaiveld en zich voornamelijk afspelen in het luchtruim, daar waar de wieken van de windmolens zich bevinden en roteren.

Behalve een opgave met verstrekkende ruimtelijke gevolgen, die een nieuwe dimensie geeft aan het landschap van Emmen, is het realiseren van een windmolenopstelling ook een culturele opgave: een

nieuwe dimensie toevoegen aan het Energielandschap rondom Emmen. Het landschap rond Emmen laat zich bij uitstek karakteriseren als een 'energielandschap'. Een landschap dat al duizenden jaren zijn bewoners energie verschaft heeft in de vorm van brandhout, turf, olie en gas. De sporen van menselijke winning van deze energiebronnen zijn overal in het landschap op verschillende manier en zichtbaar: van Jaknikkers tot ontboste woeste gronden, NAM-installaties, tot het ultieme energielandschap: de monumentale grootschalige hoogveenontginningen ten oosten en zuidoosten van Emmen.

C. Businessplan windmolenopstelling en gebiedsontwikkeling

De vorm en/of concept waarin de gebiedsontwikkeling te realiseren is, moet worden aangetoond in een businessplan. Hierin wordt ingegaan op de meerwaarde die de windmolenopstelling voor het gebied kan leveren. Daarnaast moet het businessplan ingaan op de volgende aspecten:

- Hoeveel windmolens worden geplaatst in de windmolenopstelling en wat wordt de energieopbrengst hiervan?
- Welke koppelingen met andere typen van activiteiten/funcities zijn mogelijk? Te denken valt hier aan de optie om de windmolenopstelling ook als toeristische attractie in te richten met een educatief tintje, een combinatie met de herstructurering van het glastuinbouwgebied Klazienaveen of andere mogelijkheden?
- Welke ontwikkelingen spelen in de beoogde locatie(s), die gecombineerd zullen worden of die conflicteren met het realiseren van een windmolenopstelling?
- Wat is de economische haalbaarheid van een dergelijk concept en welke zijn de risico's?
- In welke bedrijfsvorm wordt de windmolenopstelling gerealiseerd en hoe wordt de mogelijkheid voor de (financiële) participatie van de bewoners gewaarborgd.?

Motivering

Uit en gedurende de exploitatie van de windmolenopstelling dient een financiële of andere bijdrage aan gebiedsontwikkeling geleverd te worden in de omgeving van de opstelling. De gemeente heeft als doel impulsen te geven aan de leefbaarheid, de kwaliteit en de werkgelegenheid in Emmen. Slechts indien de realisatie van de windmolenopstelling aantoonbaar leidt tot meerwaarde voor Emmen zal sprake kunnen zijn van het vergunnen van de opstelling.

De initiatiefnemers van de windmolenopstelling dienen in overleg met de gemeente de gebiedsontwikkelingsprojecten vast te stellen en tevens de daarmee samenhangende omvang van de investerings- en/of instandhoudingbijdrage te bepalen. Als uitgangspunt hanteert de gemeente dat de maatschappij (Nederland) aanzienlijk bijdraagt aan het bedrijfseconomisch mogelijk maken van windmoleninitiatieven, enerzijds door vergunningverlening en anderzijds door de SDE+ regeling. Dat rechtvaardigt dat de samenleving van Emmen wezenlijk moet kunnen profiteren van de exploitatie van de windmolenopstelling. Voor de overeen te komen bijdragen wordt uitgegaan van een substantiële bijdrage in natura en/of financieel van de opbrengst uit de exploitatie van de windmolenopstelling voor belastingen.

Echter niet nadat gemeente en initiatiefnemer in een overeenkomst de afspraken zijn overeengekomen voor de gebiedsontwikkeling binnen het projectplan. Hierin wordt ten minste de hoogte van de jaarlijkse bijdrage gedurende de exploitatie en een representatieve vertegenwoordiging van betrokken partijen, belanghebbenden, bewoners en gebruikers geregeld.

6. Structuurvisie windmolenopstelling gemeente Emmen

Structuurvisie Windmolenopstelling gemeente Emmen

Het ruimtelijke toetsingskader voor het plaatsen van de windmolenopstelling legt de gemeente vast in de Structuurvisie Windmolenopstelling gemeente Emmen. Hierin worden op basis van de ruimtelijke analyse potentiële gebieden aangewezen die de gemeente geschikt vindt om een windmolenopstelling te realiseren.

De effecten van de windmolenopstelling in deze gebieden zullen worden onderzocht en vastgelegd in het milieueffectrapport.

Na de opstelling wordt de Ontwerp structuurvisie 6 weken ter inzage gelegd. Binnen deze periode wordt de mogelijkheid geboden om zienswijzen in te dienen.

De Structuurvisie Windmolenopstelling gemeente Emmen is een gemeentelijk beleidskader en heeft geen algemeen bindende werking. Daarom is bezwaar en beroep tegen de Structuurvisie niet mogelijk.

De milieueffectrapportage (m.e.r)

Omdat de Structuurvisie Windmolenopstelling gemeente Emmen kaderstellend is voor een m.e.r (beoordeling)plichtige activiteit, geldt de wettelijke verplichting om een milieueffectrapport op te stellen. Het proces en de inhoud van de milieueffectrapportage is vastgelegd in de Wet milieubeheer (Wm). De Wm voorziet in een tweetal inspraakperioden.

De eerste inspraakperiode is bij de ter inzage legging van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de milieueffectrapportage, de tweede inspraakperiode is bij de ter inzage legging van het milieueffectrapport.

7. Omgevingsvergunning

Op grond van de Structuurvisie Windmolenopstelling gemeente Emmen is het mogelijk om de omgevingsvergunning te verlenen voor het plaatsen van een windmolenopstelling.

Voor de omgevingsvergunning geldt ook de verplichting van ter inzage legging van 6 weken. Het besluit tot vergunningverlening staat open voor bezwaar en een beroepsprocedure bij de Raad van State.

College van Burgemeester en Wethouders

Uitgegeven op